SALAMI-METODEN

A-kasser: Den danske model dør, hvis der skæres mere i dagpengene

Af Gitte Redder | @GitteRedder

Fredag den 11. november 2016, 05:00

Del:

Arbejdsløse har sværere og sværere ved at få dagpengene til at række. Ny undersøgelse viser, at værdien af et års dagpenge er i dag blevet reduceret til, hvad der svarede til godt 10 måneders understøttelse for ti år siden. Smertegrænsen er nået, fastslår a-kasserne, der mener, at politikerne spiller hasard med den danske model.

Ordvalget i a-kasserne er mere raffineret end demonstranternes på dette banner. Men meningen er ikke til at tage fejl af: Der er sparet nok på de arbejdsløse, mener AK-Samvirke.

Foto: Mads Jensen, Scanpix

Når den arbejdsløse murersvend og taxachauffør dukker op i 3F's a-kasse på Hadsundvej i Aalborg, tager de sig til hovedet over et virvar af regler og krav. Og de klager over, at dagpengene slet ikke rækker.

Hver dag mærker a-kasseleder for de godt 15.000 medlemmer af 3F's nordjyske a-kasse Dan Oxholm, at ledige medlemmers frustrationer får frit løb.

»Mureren og taxachaufføren kan simpelt hen ikke forstå et system, der fjerner sig mere og mere fra arbejdsmarkedet og virkeligheden. De arbejdsløse 3F'ere synes ofte, at systemet er tåbeligt med alle de rigide jobsøgningskrav og kontroller,« siger han.

Dan Oxholm beretter om den nye dagpengereform, om nye love og regler kombineret med stigende kontrol af de ledige, der tager så meget tid hos de ansatte.

»Systemet, rigiditeten og finmasketheden i kontrollen med de ledige stiger og fylder mere og mere, mens den egentlige opgave med at vejlede folk tilbage på arbejdet fylder mindre,« beklager den nordjyske a-kassechef.

Målet er fuldt

Og som om det ikke var nok, falder dagpengenes dækningsgrad.

En ny analyse fra AK-Samvirke viser, at dagpengene er blevet udhulet voldsomt de sidste ti år. Lavere satsregulering af dagpengene kombineret med øgede beskæftigelsesfradrag har alt i alt betydet, at et års dagpenge i dag er skåret ned til kun godt ti måneders dagpenge.

Der er simpelt hen blevet næsten to måneders mindre dagpenge om året til den arbejdsløse buschauffør eller pædagog sammenlignet med 2006, viser beregningen.

> Smertegrænsen for, hvor mange forringelser dagpengesystemet kan bære, er ved at være nået.
>
> *Dan Oxholm, leder af 3F's a-kasse i Aalborg.*

Forringelser i dækningsgrad kombineret med en kortere dagpengeperiode får Dan Oxholm til

at råbe vagt i gevær.

»Jeg er bekymret for, at dækningsgraden er ved at blive for ringe. Jeg vil tro, at her i vores nordjyske område dækker dagpengene allerhøjest 60 – 65 procent af lønnen for den murersvend eller lagerarbejder, der bliver arbejdsløs. Smertegrænsen for, hvor mange forringelser dagpengesystemet kan bære, er ved at være nået. Målet er fuldt,« fastslår han.

Ledige sosuer føler sig forfulgt

Godt 100 kilometer mod syd oplever a-kasseleder i FOA's afdelinger i Aarhus og Horsens Barbara Egeblad også, at ledige sosuer og pædagogmedhjælpere føler sig forfulgt af deres a-kasse.

> Vores ledige medlemmer oplever, at det er mere end et fuldtidsarbejde at være jobsøgende.
>
> *Barbara Egeblad, leder af FOA's a-kasse i Aarhus og Horsens.*

»Med alle de nye ændringer og krav i dagpengesystemet synes medarbejderne, at de har meget travlt. Men det er langt værre for medlemmerne end for os ansatte. Den arbejdsløse sosu-assistent synes, at det er rigtig svært, for hun er måske ordblind eller har nogle udfordringer med alt det digitale. Vores ledige medlemmer oplever, at det er mere end et fuldtidsarbejde at være jobsøgende, og jeg tror, at de føler sig mere forfulgt af os end tidligere,« siger hun.

Lige nu er cirka 550 FOA-medlemmer i Horsens og Aarhus ledige, og a-kassechefen fortæller, at de arbejder koncentreret på at lære at joblogge, skrive cv og søge job digitalt.

»De er bange for ikke at gøre tingene rigtigt. Og det kan man jo godt forstå, for det rammer dem økonomisk, hvis de ikke gør,« siger Barbara Egeblad.

Hun mener, at der må sættes en stopper for forringelser af dagpengesystemet, hvis medlemmerne fortsat skal opleve det som attraktivt og værd at betale cirka 450 kroner til om måneden.

80.000 er faldet ud

Godt og vel to millioner danske lønmodtagere eller cirka 70 procent af arbejdsstyrken er i dag medlem af en af Danmarks 24 a-kasser. Deres interesse-organisation er AK-Samvirke, og de har netop lavet en analyse af de mange nye opgaver, som staten har pålagt a-kasserne siden 2006 samt de forringelser, der gør det mindre attraktivt at forsikre sig mod ledighed.

Udover at notatet påviser, at dagpengene på grund af lavere satsregulering og højere jobfradrag er faldet i værdi fra 12 måneder til godt ti måneder, er der ifølge AK-Samvirke også andre markante forringelser:

- Dagpengeperioden er blevet kortere, og genoptjeningskravet for ny dagpengeret er fordoblet. Over 80.000 personer har mistet dagpengeretten som følge af dagpengereformen fra 2010.
- I år mister cirka 13.000 ledige deres ret til dagpenge som følge af den seneste dagpengereform.
- Pensions- og efterlønsalderen er forhøjet.
- Efterlønsordningen er kraftig forringet og afskaffes reelt i fremtiden.
- Det er blevet dyrere at være forsikret, fordi skattereformer har reduceret værdien af skattefradraget fra gennemsnitligt 33,6 procent til 25,6 procent. Det svarer til en forhøjelse af såvel a-kassekontinget som fagforeningskontingentet på 12 procent.

Dertil kommer, at a-kasserne som følge af beskæftigelses- og dagpengereformerne de sidste ti år er blevet pålagt et utal af nye opgaver, administrative krav og store udgifter til IT.

Frygt for finanslovsforhandlinger

Dråben for AK-Samvirke var, da statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) for et par måneder siden præsenterede regeringens 2025-plan. Her foreslås det blandt andet, at a-kasserne skal effektivisere med cirka 2 procent om året over de næste fire år.

Og selvom regeringen lige nu har lagt 2025-planen i skuffen, sover formanden for AK-Samvirke Torben Poulsen uroligt om natten. For hvordan kan a-kasserne implementere en beskæftigelsesreform og en dagpengereform, der blandt andet betyder 100.000 nye samtaler med ledige, samtidig med at man skal nedbringe de administrative udgifter og indføre ny IT?

Torben Poulsen frygter, at Lars Løkke Rasmussen hurtigt vil tage de dele af 2025-planen, der handler om a-kasserne, op af skrivebordsskuffen igen for at hente nogle hurtige millioner kroner på statsbudgettet.

»Jeg kan se for mig, at spareforslagene på dagpengeområdet i 2025-planen, kan blive taget op i finanslovsforhandlingerne, der foregår i disse uger. For hvis man i regeringen mangler finansiering, er der penge at hente på dagpengeområdet, som man har gjort så ofte før. Så jeg frygter det værste,« siger Torben Poulsen, der udover at sidde for bordenden i AK-Samvirke og er formand for Dansk Metals A-kasse.

Uhørt prokurator-kneb

Torben Poulsen kalder det fuldstændig uhørt, at en regering blander sig i en privat forening på den måde og pådutter den at spare 2 procent på driften, mens man foruddiskonterer det som en indtægt til staten.

»Det effektiviseringskrav er et prokurator-kneb. Det er ikke for at gøre forsikringen billigere i forhold til vores medlemmer. Man gør det for at hente 200 millioner kroner ind i statskassen. Jeg ved ikke, om man kan forestille sig, at Løkke sagde til LEGO, at over de næste to år hæver man prisen eller tager to procent af prisen på en lego-æske og lægger ned i statskassen. Og så må LEGO ellers selv finde ud af, hvordan man holder prisen i ro. Det er ufint og uhørt, hvad regeringen vil i forhold til os,« siger Torben Poulsen.

> “ Man kan altid sige, at ulven kommer, ulven kommer, og til sidst er der ikke nogen, der gider høre efter. Men det er min klare opfattelse, at nu er vi nået til smertegrænsen.
>
> *Torben Poulsen, formand for AK-Samvirke og Dansk Metals a-kasse.*

En ting er krav om effektiviseringer i a-kasserne, men noget andet er den stadig ringere værdi af dagpengene og kravene til ledige om at blive kostet rundt i et digitalt jobbørs, som fremmedgør mange af dem.

»Jeg synes, at de her brutale forringelser af dagpenge gennem de sidste ti år, både af dagpengenes længde og kompensationsgraden, nedsættelse af dimittendsats og forslag om karensdage er et alvorligt angreb på den danske model og en udfordring for fleksibiliteten på arbejdsmarkedet. Man er gradvist ved at nedbryde værdien af et a-kassemedlemskab,« konstaterer Torben Poulsen.

Denne gang kommer ulven

Igennem de senere år har der været gentagne advarsler fra faglige organisationer og a-kasser om, at den danske arbejdsmarkedsmodel er truet og ikke kan overleve med flere forringelser. Hvorfor skal man tage det alvorligt nu?

»Man kan altid sige, at ulven kommer, ulven kommer, og til sidst er der ikke nogen, der gider høre efter. Men det er min klare opfattelse, at nu er vi nået til smertegrænsen. At nu er det alvor, fordi der har været vedvarende forringelser. Flere og flere vil overveje, om det kan betale sig at melde sig ind i en a-kasse. De unge vil overveje det. Jeg tænker også, at dem med høj løn og lav risiko for ledighed vil tænke sig om en ekstra gang, når de ser dagpengenes dækningsgrad, « siger Torben Poulsen.

> Det er drønærgerligt, hvis parterne ved overenskomstbordet skal reservere et større provenu til længere opsigelsesvarsler og højere godtgørelser til dem, der er på vej ud af virksomhederne.
>
> *Torben Poulsen, formand for AK-Samvirke og Dansk Metals a-kasse.*

A-kassernes førstemand mener altså, at den farlige ulv er på vej ind på et dansk arbejdsmarked, hvor den kan gøre ubodelig skade.

»Fortsætter nedbarberingen af dagpengesystemet, er der en reel risiko for, at ønsket om tryghed kommer til at fylde ved kommende overenskomstforhandlinger. Jeg vil synes, at det er drønærgerligt, hvis parterne ved overenskomstbordet skal reservere et større provenu til længere opsigelsesvarsler og højere godtgørelser til dem, der er på vej ud af virksomhederne. I stedet for at bruge overeneskomstprovenuet til noget produktivitetsfremmende, fastslår han.

Model risikerer at gå fløjten

Arbejdsmarkedsforsker på Roskilde Universitet, professor Bent Greve, vurderer, at a-kasselederne har god grund til bekymring.

»Det vil blive mindre interessant at være medlem af en a-kasse i takt med, at dækningsgraden bliver mindre og mindre. I det lys vil det være logisk, at der kommer ønsker fra lønmodtagerne om større tryghed i form af længere opsigelsesvarsler. Så har man nemlig bedre tid til at finde et nyt job, fordi man ikke helt kan regne med, at man kan betale sine faste udgifter på lave dagpenge,« siger han.

Bent Greve pointerer, at den danske flexicuritymodel hviler på både en høj organisationsgrad og en høj dækningsgrad af dagpengene.

> Det vil være så dumt af regeringen at sætte den danske flexicurity over styr.
>
> *Dan Oxholm, leder af 3F's a-kasse i Aalborg.*

»Men når både lysten til at være med i en a-kasse og dækningsgraden falder, er det alvorligt. Samtidig er færre medlemmer af en fagforening, og lønmodtagerne står svagere. Den historiske tradition, vi har for, at arbejdsmarkedets parter spiller en central rolle, bliver selvfølgelig udfordret. Politikerne bør tænke sig om, når de forringer systemet, for styrken ved den danske model risikerer at gå fløjten,« siger han.

Bent Greve tilføjer, at arbejdsgiverne også har grund til at være nervøse for den danske model. For virksomhedsejeren, der har brug for hurtigt at kunne hyre og fyre den nødvendige arbejdskraft, kan stå med håret i postkassen, hvis dynamikken på arbejdsmarkedet går fløjten, fordi lønmodtagerne prioriterer tryghed.

Vi står ved en skillevej

Formanden for AK-Samvirke, Torben Poulsen, oplever, at mange folketingspolitikere, inklusive regeringen, ikke har tilstrækkelig indsigt i, hvad trygheden for den enkelte lønmodtager betyder for fleksibiliteten på det danske arbejdsmarked. Han mener heller ikke, at regeringen har øje for, at dagpengesystemet er koblet sammen med en aktiv arbejdsmarkeds- og beskæftigelsespolitik, der hurtigt får medlemmerne i arbejde igen.

»Det vil være en katastrofe, hvis vi får flere og flere skubbet over i private forsikringsordninger, der er koblet af arbejdsmarkeds- og beskæftigelsespolitikken. For mig at se står vi ved en skillevej nu. Og regeringen og dens støttepartier skal tænke sig grundigt om, hvis de forringer dagpengesystemet yderligere,« siger han.

3F's a-kassechef i Aalborg Dan Oxholm appellerer også til regeringen om at holde nallerne væk fra dagpengesystemet og ikke blive ved at skære af dagpengene efter salami-metoden.

»Det vil være så dumt af regeringen at sætte den danske flexicurity over styr. Hvis dagpengesystemet bliver ringere end nu, er vi nødt til at gå ud og kræve længere opsigelsesvarsler. Så Løkke skal tage de bredere briller på og se, hvordan vores dagpengesystem understøtter konkurrenceevne og investeringsklima,« siger Dan Oxholm.

Copyright © 2014 | Ugebrevet A4
Islands Brygge 32D | 2300 København S | T: +45 27837130 | E: Kontakt os